

Actieplan

Straatintimidatie

Inhoud

1. Voorwoord.....	3
2. Inleiding	3
2.1. Situering	4
2.2. Definitie	5
3. Toelichting cijfers straatintimidatie.....	5
3.1. Straatintimidatie in Kortrijk.....	5
3.2. Resultaten belevingsonderzoek bij Kortrijkse jongeren.....	6
3.3. Cijfers seksueel grensoverschrijdend gedrag in België	7
3.4. Kennisverwerving	8
4. De operationele doelstellingen en acties	8
4.1. Sterke samenwerking tussen de politie, de stad en jongeren	8
4.2. Professionelen en burgers informeren en sensibiliseren.....	10
4.3. Omstaanderstrainingen organiseren	12
4.4. Onderzoeken en experimenteren met safe(r) spaces.....	14
4.5. Participatietraject: Betrekken van jongeren, burgers, ervaringsdeskundigen, experts en het maatschappelijk middenveld	14

1. Voorwoord

Stad Kortrijk gaat de strijd aan tegen straatintimidatie en levert reeds inspanningen op het vlak van *straatintimidatie, veilig uitgaan en discriminatie*. Dit actieplan formuleert acties en doelstellingen met focus op *preventie, protectie, participatie en prosecutie*.

De slagkracht van dit actieplan bestaat in de samenwerking met verschillende partners én dat op diverse domeinen. Zo weegt dit actieplan op de *bewustwording* en *veranderingen* binnen deze thematiek. De stad neemt het voortouw om met het onderwerp straatintimidatie aan de slag te gaan. Met het actieplan onder de arm willen we *samen met onze inwoners* de strijd aangaan voor een leefbaar *Kortrijk zonder straatintimidatie*.

2. Inleiding

Kortrijk heeft de *ambitie* om de Beste stad van Vlaanderen te zijn. We hebben er, als stad, alle belang bij om te *investeren in onze kwaliteit van samenleven* en te werken aan een *wij-gevoel* dat tot samenhang en cohesie leidt. We willen dat iedereen in onze stad zich *veilig* voelt om zichzelf te zijn en die zich in een *veilige omgeving* kan bewegen. We sluiten onze ogen niet en gaan geen enkele problematiek of uitdaging uit de weg, maar we zoeken *samen* naar de kern van problemen en proberen die samen met de verschillende partners *in dialoog* op te lossen. Politiezone Vlas en alle veiligheidsdiensten staan voor een *leefbaar en veilig Kortrijk* en zijn dan ook prominente partners in dit verhaal.

Stad Kortrijk is toetreden tot de *European Coalition of Cities Against Racism* (ECCAR). Bij het toetreden tot deze coalitie, hoorde ook de ontwikkeling van een tienpuntenplan op basis van diverse thema's. Aan de hand van het tienpuntenplan kan de stad op verschillende beleidsdomeinen de strijd tegen racisme en discriminatie aangaan. De kennisdeling met andere steden verrijkt ons dan ook in deze strijd. Het actieplan straatintimidatie is een hefboom om racisme en discriminatie in het dagelijks leven tegen te gaan. Vandaar zijn deze twee actieplannen communicerende vaten.

Stad Kortrijk engageert zich, door in te tekenen op de oproep van *Plan Samenleven*, om een *Lokaal actieplan straatintimidatie te ontwikkelen en uit te rollen* (actie 16). *Een werkgroep straatintimidatie* is opgericht binnen een drie-sporen-aanpak. Naast de werkgroep is er begin 2023 een *multidisciplinair overleg* opgestart om cases van *grensoverschrijdend gedrag in de publieke ruimte*, waar jongeren bij betrokken zijn te bespreken. Met deze aanpak zoeken we steeds samen naar oplossingen. Het overleg geeft inzicht in het herstelgericht werken en moet ons preventief beleid verder voeden. Daarnaast bestaat het project *JU.WEL*. JU.WEL is een recent opgestarte samenwerking tussen de stad, PZ Vlas, de Kortrijkse afdeling van het parket West-Vlaanderen en de verschillende sociale actoren en hulpverleningsinstanties. Hiermee kent Kortrijk een stevige basis om op *een integrale en multidisciplinaire wijze* complexe problemen aan te pakken. De drie projecten staan in relatie tot elkaar, wat onder meer zorgt voor een actueel actieplan rond straatintimidatie. De werkgroep actieplan straatintimidatie neemt *de coördinatie* van dit actieplan op zich.

Dit actieplan toont het *engagement van de stad* om de komende jaren inspanning te doen om straatintimidatie uit onze stad te weren. Deze uitdagingen kunnen we alleen maar aan als we dit samen doen met de burger, organisaties en experts. Onze kijk op straatintimidatie (en de aanpak ervan) zal rijpen, waardoor dit actieplan nog verder vorm zal krijgen en dus steeds in ontwikkeling zal zijn.

2.1. Situering

Straatintimidatie is een begrip zonder scherp afgebakende betekenis. Daarom is het van belang om een situering te geven van waaruit dit actieplan is opgemaakt. Het actieplan beschrijft acties binnen de vier P-categorieën.

Preventie

Sensibiliseren en informeren (zowel burgers als professionals)

Protectie

Beschermen en begeleiding van slachtoffers

Participatie

betrekken van jongeren, burgers, ervaringsdeskundigen, experts en het maatschappelijk middenveld

Prosecutie

Samenwerken met lokale politie in functie van vervolging van daders.

Het spreekt voor zich dat een specifieke actie betrekking kan hebben op verschillende categorieën. In het actieplan tref je steeds de categorie of categorieën aan waarbinnen de actie valt.

Het actieplan legt de focus op acties binnen de *publieke ruimte* en *het nachtleven*, dicht bij de leefwereld van *jongeren en studenten*. Want de stad ziet kinderen en jongeren als een goede barometer om te weten hoe het gaat met de *Kortrijkse samenleving*. We betrekken hen dan ook volwaardig om dit actieplan mee vorm te geven. Door de samenwerkingen binnen Kortrijk studentenstad of met onze jongerenwerkingen kregen we reeds signalen door dat onderwerpen als *intimidatie* en *grensoverschrijdend gedrag* leeft bij deze doelgroep.

De gevolgen van straatintimidatie bij slachtoffers of mikpunten zijn niet min. Wat kan leiden tot beperkingen en belemmeringen van burgers in onze publieke ruimtes en het *verlies van hun vrijheid* in onze stad. De stad heeft de opdracht om dit tegen te gaan en baseert zich daarvoor op de federale Antidiscriminatiewet van 10 mei 2007¹. Deze wet verbiedt elke vorm van directe en indirecte discriminatie en intimidatie. In ons actieplan leggen we tevens de link naar *herstelgericht werken* met daders en slachtoffers van straatintimidatie. We willen straatintimidatie op verschillende domeinen aanpakken en burgers aanzetten om *samen met de stad Kortrijk* te strijden tegen straatintimidatie in onze stad.

¹ [Antidiscriminatiewet | Vlaanderen.be](https://www.vlaanderen.be/antidiscriminatiewet)

2.2. Definitie

Binnen het actieplan hanteren we onderstaande *definitie van straatintimidatie*:

Straatintimidatie is een ongewenste fysieke, verbale of non-verbale toenadering die plaatsvindt in de openbare ruimte.

Er zijn veel verschillende vormen van straatintimidatie te noemen, zoals sissen, nafluiten, staren, naroeppen, achternalopen of betasten. Van een (onschuldige) opmerking tot fysiek geweld en bedreiging.

Iedereen kan straatintimidatie overkomen, vaak is de aanleiding van het ongewenste gedrag: iemands gender, leeftijd, etnisch culturele achtergrond, seksuele geaardheid of handicap.

3. Toelichting cijfers straatintimidatie

3.1. Straatintimidatie in Kortrijk

Seksuele intimidatie in de openbare ruimte is een *maatschappelijk en universeel probleem*. Dat blijkt uit een onderzoek² dat Plan International uitvoerde in 5 grootsteden: Delhi, Kampala, Lima, Madrid en Sydney. Maar hoe vertaalt zich dit op *lokaal niveau* en *brede intimidatie*?

Net zoals in andere steden en gemeenten vermoeden we dat er in Kortrijk heel wat feiten van straatintimidatie plaatsvinden maar niet officieel gemeld worden. Het begrip "*dark number*" kan dus bij straatintimidatie toegepast worden, waardoor we als stad moeilijk inzicht krijgen op de feitelijke situatie. Het is dus *een uitdaging* om als stad grip te krijgen op de effectieve omvang van het probleem en hieraan acties te koppelen. Redenen waarom slachtoffers of omstaanders geen melding maken, kunnen verschillende oorzaken hebben zoals schaamte, onwetendheid waar men kan melden of de normalisering van feiten. In ons actieplan zetten we onder meer in op *bewustwording* en het delen van *ervaringen, informatie en feiten*. Maar naast het 'dark number' is straatintimidatie wel een hot item geworden. De problematiek rond 'grensoverschrijdend gedrag' wordt vaker bericht, het thema leeft bij jongeren en studenten, heel wat bedrijven of sectoren maken een actieplan op (bijv. Actieplan KV Kortrijk of Actieplan De Lijn 'veilig op de weg') of starten een meldpunt grensoverschrijdend gedrag op (cfr. hogescholen en universiteiten).

Cijfers PZ Vlas

In 2022 registreerde PZ Vlas *37 meldingen* van seksueel en grensoverschrijdend gedrag. De aard van de feiten gaan over aanranding van de eerbaarheid (28) en ongewenste seksuele intimiteiten (9). In datzelfde jaar werden *130 PV's* opgemaakt met betrekking tot zedenfeiten, met de meeste PV's in volgende klasse: Aantasting seksuele integriteit – zonder dood (30), Openbare zedenschennis (27), Verkrachting zonder de dood tot gevolg (18+16). In 2022 registreerde PZ Vlas *4 meldingen* rond Spiking.

² [Publicatie: Unsafe on the Streets - Plan International](#)

Voorlopige cijfers Safer Cities Kortrijk

Sinds eind april 2023 staat het Safer Cities platform online. Via het digitale platform Safer Cities kunnen Kortrijkzananen locaties in onze stad en deelgemeenten aanduiden waar ze slachtoffer of getuige waren van straatintimidatie. Dit kan gaan over seksuele intimidatie, racisme, fysieke intimidatie,... in de publieke ruimte. Tussen de periode van eind april tot begin augustus kregen we via deze tool **188 meldingen** binnen. Deze meldingen hoeven geen betrekking te hebben op het jaar 2023, ook eerdere ervaringen kunnen inwoners melden. Het aantal meldingen toont aan dat de **cijfers vermoedelijk hoger** liggen dan de officiële meldingen (cfr. dark number). De meldingen hebben zowel betrekking op **slachtoffers** (mikpunten) als ervaringen van **omstaanders**.

Van de 188 meldingen³ gingen er 46 feiten over **verbale intimidatie** (25%), 36 ervaringen hadden betrekking op **intimidatie met fysiek contact** en bij 34 situaties was er **intimidatie zonder fysiek contact** (bv. achtervolgen of nastaren).

Meer dan 18% van de melders gaven aan dat hun **geslacht** de reden is van straatintimidatie (35). Andere hoofdzakelijke aanleidingen van de intimidatie: **het uiterlijk, LGBTQIA+ identiteit of religie**. Bij 27 situaties wisten slachtoffers of omstaanders niet wat de reden was van de intimidatie.

Bij de 188 meldingen duidt men voor meer dan **32% een jongen of man aan als dader**. 48 meldingen werden gepleegd door een **groep jongens/mannen**. Straatintimidatie waarvan een groep meisjes/vrouwen verantwoordelijk is, kwam neer op 14 feiten.

We geven mee dat dit **voorlopige cijfers** zijn en de meeste meldingen gemaakt zijn in de periode dat VIVES-studenten actief promo voerden bij jongeren en studenten (mei-juni 2023).

Unia gaf ons het signaal dat er in 2022 minder meldingen gebeurden dan de voorbijgaande jaren. Desondanks zien we een verhoging in de ernst van de meldingen⁴.

3.2. Resultaten belevingsonderzoek bij Kortrijkse jongeren

Om het actieplan zo goed mogelijk te laten accorderen met de leefwereld van jongeren en studenten gaven we de opdracht aan **hogeschool VIVES** om een **belevingsonderzoek bij jongeren** als bachelorproef te begeleiden. Studenten binnen de opleidingen Sociaal Werk en Maatschappelijke Veiligheid voerden de opdracht uit. Dankzij deze input hebben we meer zicht op hoe (en waar) jongeren (16-25 jarigen) 'straatintimidatie' ervaren in onze stad. De resultaten zijn bekomen **door 7 experts te interviewen** (met kennis over jongeren en/of straatintimidatie), door **49 straatinterviews** met Kortrijkse jongeren af te nemen, door **6 focusgroepen** met jongeren te organiseren (28 deelnemers) en de **cijfers van het online platform safer cities** te analyseren. Tijdens het belevingsonderzoek startte men tevens een promocampagne om de portaal-site www.kortrijk.be/overjegrens te promoten bij jongeren en studenten. Wat resulteerde in aanzienlijk meer bezoekers op de website.

³ Aantal meldingen staat niet synoniem met aantal individuen.

⁴ [Unia: LGBTI+ rechten in 2023: verontrustend geweld, maar ook positieve punten](#)

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat jongeren onderstaande *hotspots* aanduiden in onze stad: *Stationsplein (1), Uitgaansleven inclusief evenementen (2), parken en pleinen (3)*. Ook scholen en schoolomgevingen ervaren jongeren als plaatsen waar straatintimidatie voorkomt (inclusief de weg van en naar school). *De hottimes* ervaren de jongeren in de *avond en de nacht* (wanneer het donker is). *De hottimes en hotspots staan in verbinding met elkaar*. Zo ervaren jongeren bijvoorbeeld een specifiek plein of straat als onveilig als het donker is (en niet tijdens de dag). Straatintimidatie wordt meer ervaren in *de zomermaanden*. *14%* van bevroegde jongeren geven aan *plekken te mijden* (stations -& uitgaansbuurt, parken en schoolomgevingen) als ze reeds in aanraking kwamen met straatintimidatie. In het onderzoek staat men ook stil bij *de hoge drempel* die jongeren ervaren om een melding te maken bij professionele hulpverlening en de lokale politie. Jongeren delen hun ervaring met hun sociaal netwerk of online in een anonieme omgeving. Dit toont de meerwaarde van een online platform als Safer Cities aan. Ook is er weinig geweten *waar men terecht kan* of waar men info kan krijgen als slachtoffer of omstaander.

De studenten die aan de slag gingen met het online platform Safer Cities ondervonden ook pijnpunten bij het gebruik van het platform, zoals formulering en volgorde van vraagstelling. Deze ondervindingen gaven ze tevens door aan Safer Cities om in de toekomst nog efficiënter cijfers te verzamelen over deze thematiek.

3.3. Cijfers seksueel grensoverschrijdend gedrag in België ⁵

Ons actieplan legt de focus op straatintimidatie binnen de publieke ruimte en het nachtleven. Maar dat wil niet zeggen dat we blind zijn voor andere feiten van grensoverschrijdend gedrag. Daarom vinden we het van belang om ook de cijfers met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag op te nemen in ons actieplan, om hier in de toekomst ook verder mee aan de slag te gaan om slachtoffers beter te ondersteunen. Onderstaande cijfers hebben tevens betrekking op intimidatie in o.a. de thuiscontext.

De *UN-MENAMAIS-studie*⁶ was de eerste studie over seksueel grensoverschrijdend gedrag in België die representatief is voor alle genders en leeftijden. Deze studie bevroegde meer dan *5.000 personen naar hun ervaringen met seksueel grensoverschrijdend gedrag*.

64% van de personen tussen 16 en 69 jaar maakte seksueel grensoverschrijdend gedrag mee in hun leven (4/5 meisjes en vrouwen, 1/2 van de jongens en mannen). In de laatste 12 maanden voor hun deelname aan de studie maakte 44% seksueel grensoverschrijdend gedrag mee.

De onderzoekers maakten een onderscheid tussen *hands-off* en *hands-on* seksueel grensoverschrijdend gedrag: Hands-off seksueel grensoverschrijdend gedrag is seksueel grensoverschrijdend gedrag zonder aanrakingen. *78% van de vrouwen en 41% van de mannen* maakte ooit *een vorm van hands-off seksueel grensoverschrijdend gedrag* mee.

Hands-on seksueel grensoverschrijdend gedrag is seksueel grensoverschrijdend gedrag met aanrakingen. *42% van de vrouwen en 19% van de mannen* maakte ooit *een vorm van hands-on seksueel grensoverschrijdend gedrag* mee. Bij 16% van de vrouwen en 5% van de mannen ging het om verkrachting.

⁵ [Cijfers over seksueel misbruik in België | Sensoa](#)

⁶ [Understanding the Mechanisms, Nature, Magnitude and Impact of Sexual Violence in Belgium](#)

3.4. Kennisverwerving

Zoals bovenstaande alinea's aantonen, baseren we ons voor dit actieplan op verworven cijfermateriaal en zijn we ons bewust van de dark number problematiek. Hiernaast willen we ons als stad blijven verdiepen in het thema door in gesprek te gaan met de juiste middenveldorganisaties en lerende netwerken. Zo neemt de Stad Gent, in het kader van Plan Samenleven; de Mentorrol op zich voor o.a. de acties 'Actieplan straatintimidatie' en 'Omstaanderstraining'. Stad Kortrijk neemt deel aan het *Lerend Netwerk* van beide acties om zich zo te voeden *door expertise* binnen andere steden en gemeenten en de acties binnen het plan af te toetsen aan *nieuwe tendensen en contexten*. Daarnaast blijven we in gesprek gaan met *jongeren* in onze stad om acties verder af te stemmen.

4. De operationele doelstellingen en acties

Een overzicht van de operationele doelstellingen:

- Operationele doelstelling 1: Een sterke samenwerking tussen politie, stad en jongeren.
- Operationele doelstelling 2: Professionelen en burgers informeren en sensibiliseren
- Operationele doelstelling 3: Omstaanderstrainingen organiseren
- Operationele doelstelling 4: Onderzoeken en experimenteren met safe(r) spaces
- Operationele doelstelling 5: Participatietraject: Betrekken van jongeren, burgers, ervaringsdeskundigen, experts en het maatschappelijk middenveld

4.1. Sterke samenwerking tussen de politie, de stad en jongeren

Uit het belevingsonderzoek blijkt dat slachtoffers van straatintimidatie *weinig tot geen melding maken bij de autoriteiten*. Dit heeft verschillende oorzaken zoals angst voor de reactie van de dader, het gevoel dat er niets zal gebeuren met de melding, schaamte enz. Indien het slachtoffer over de feiten spreekt, is dat in eerste instantie bij vrienden of binnen het gezin.

De *wederzijdse beeldvorming* en het gebrek aan *vertrouwen* tussen Kortrijkse jongeren en de politiediensten speelt een rol in de meldingsbereidheid. Jongeren ervaren en plaatsen politie vaak in een repressieve context waardoor het nodige vertrouwen om te melden vaak niet aanwezig is. Die beeldvorming wordt versterkt door beelden op (sociale) media, die vaak sterker belicht worden dan positieve ondervindingen. Ook negatieve ervaringen van peers of eigen ervaringen van jongeren versterken het gebrek aan vertrouwen. Door veelvuldige (crisis)interventies waar regelmatig jongeren bij betrokken zijn, ontstaat het risico op veralgemening en een mogelijke negatieve beeldvorming van politiediensten ten aanzien van jongeren.

Om de strijd tegen straatintimidatie aan te kunnen gaan, is het belangrijk dat de verstoorde relaties hersteld worden. Op deze manier trachten we een *synergie te creëren* waar de *meldingsbereidheid verhoogd* wordt en de politie zijn rol als uitvoerende macht, met oog voor iedereen, kan vervullen.

Traject constructieve dialoog tussen de politie, de stad en jongeren

We onderzoeken de mogelijkheden voor een jongerentrajec om *de relatie tussen Kortrijkse jongeren en politie* te verbeteren en zo in te zetten op wederzijdse positieve beeldvorming en herstel. We onderzoeken eerst de huidige beeldvorming van beide partijen. Door die inzichten bij elkaar te brengen, proberen we een constructieve dialoog mogelijk te maken. Daarna volgen dan concrete acties om de relaties te herstellen. Deze acties kunnen focussen op interne werking van de politie of de stad, maar ook op de noden van de jongeren. Ook in dit traject betrekken we de referentieambtenaar haatmisdrijven en de nodige partners uit het middenveld.

Een betere relatie zou *de meldingsbereidheid* ten goede moeten komen waardoor we op termijn een beter zicht krijgen op de omvang van straatintimidatie en de uitdagingen die zich stellen.

We zetten in op een herstelgerichte aanpak bij daders

Kortrijk neemt het voortouw door stevige maatregelen te nemen ten aanzien van straatintimidatie (cfr. busverboden, plaatsverboden) en kiest zo resoluut om slachtoffers en burgers te beschermen. Naast de verboden gaan onze diensten vaak op zoek naar structurele oplossingen door trajecten met daders op te starten ivk herstelgericht werken.

Met de middelen uit de oproep “Vlaamse veerkracht – integrale ketenaanpak welzijn-justitie-lokale besturen” ontwikkelde de stad in nauw partnerschap met vzw Oranjehuis, Lokale politiezone Vlas, Parket West-Vlaanderen, afdeling Kortrijk en het Centrum voor Jongeren- en Gezinsbegeleiding - afdeling COHEsie, het project *JU.WEL*. De kracht en resultaten van dit project resulteert in een goeie samenwerking tussen de verschillende spelers en het herstelgericht werken met minderjaren om zo recidive te voorkomen ivk straatintimidatie.

Data verzamelen via Safer Cities

Via het *digitale platform Safer Cities* (Plan International België) kunnen Kortrijkzanen (focus 16 – 25 jarigen) locaties in onze stad en deelgemeenten aanduiden waar ze slachtoffer of getuige waren van straatintimidatie. Dit kan gaan over seksuele intimidatie, racisme, fysieke intimidatie,... in de publieke ruimte. Het meldingsplatform is *anoniem* waar burgers hun ervaring of suggesties kunnen delen. Dankzij deze ervaringen kan de stad gerichte acties op maat van alle Kortrijkzanen opzetten.

Om het meldingsplatform tot dicht bij de studenten en jongeren te brengen gingen studenten van *Hogeschool VIVES* aan de slag om Safer Cities te promoten en om een belevingsonderzoek te doen bij jongeren ivf straatintimidatie. De studenten binnen de opleidingen Sociaal Werk en Maatschappelijke veiligheid formuleerden hierop *aanbevelingen* die ze bespraken tijdens een voordracht voor het lokale bestuur. Zowel gegevens uit het onderzoek als de aanbevelingen nemen we mee in dit actieplan.

De resultaten van Safer Cities Light en het belevingsonderzoek bij jongeren door hogeschool VIVES zijn interessante tools om *professionelen te informeren* over hoe het onderwerp leeft bij onze inwoners (incl. Jongeren en studenten). In het *najaar van 2023* voeren we verdere promo voor het digitale platform Safer Cities, bespreken we de resultaten in de werkgroep actieplan straatintimidatie en koppelen terug naar PZ Vlas. We bespreken de verdere cijfers uit de online mappingtool van Safer Cities Light. Samen met PZ Vlas bekijken we *mogelijke extra acties* in functie van resultaten m.b.t. hotspots in onze stad.

We doen beroep op het aanspreekpunt haatmisdrijven bij PZ Vlas

Als getuige of slachtoffer (mispunt) van discriminatie kan je o.a. met je verhaal terecht bij de *referentieambtenaar haatmisdrijven (aanspreekpunt) van PZ Vlas*. De referentieambtenaar is betrokken bij de werkgroep actieplan straatintimidatie en geeft input voor de portaalsite over je grens.

De referentieambtenaar legt *actief contact* met verschillende doelgroepen naar aanleiding van preventie ikv discriminatie.

10 Samen met de referentieambtenaar onderzoeken we de mogelijkheden om *een campagne* op te zetten ikv *victim blaming* en hoe we burgers beter kunnen *informer* over het strafproces en *de straffen van mogelijke daders* (Wat zijn de gevolgen voor daders, welke sancties of boetes bestaan er?) Is er herstel mogelijk en hoe kunnen daders van straatintimidatie of grensoverschrijdend gedrag verantwoordelijkheid nemen?).

Publieke ruimte inrichten om de kansen op straatintimidatie te verminderen

Bij de heraanleg van openbare plaatsen (cfr. onthardingsprojecten) hebben we *structureel aandacht* om de veiligheid en beleving in de publieke ruimte te verbeteren. Door o.a. het programma Kortrijk Kinderrijk worden kinderen en *jongeren betrokken* om ruimten mee vorm te geven en zo mogelijke *toekomstige last en intimidatie t.o.v. slachtoffers te voorkomen*. We verkennen nog meer participatie mogelijkheden om inspraak, met de focus op veiligheid, te verhogen. Thema's zoals vrouwvriendelijke publieke ruimte worden verkend.

4.2. Professionelen en burgers informeren en sensibiliseren

De strijd tegen straatintimidatie is een strijd die de stad niet alleen kan doen. Als stad willen we, mede met dit actieplan, blijvend aandacht hebben voor straatintimidatie en de problemen zichtbaar benoemen. Het bewustzijn dat straatintimidatie een maatschappelijk probleem is waar we samen moeten tegen strijden, vergroten we door *meer te communiceren*, waardoor we dit thema bespreekbaar maken.

Dit bleek ook al uit de inleiding en de eerste operationele doelstelling. Daarom moeten we de kortrijkzanen genoeg handvaten geven zodat dit actieplan kan slagen. Dit betekent dat de informatie laagdrempelig - beschikbaar en begrijpbaar moet zijn. De stad heeft de taak om zijn burgers zoveel mogelijk te informeren over deze thematiek.

Cijfers zoals de resultaten van Safer Cities Light en het belevingsonderzoek bij jongeren door hogeschool VIVES zijn handige tools om zo gericht mogelijk te informeren en sensibiliseren. Ook concrete samenwerkingen met belangenorganisaties zorgen ervoor om met de juiste insteken samen aan de slag te gaan.

Campagne in het straatbeeld

Door een *campagne* in het straatbeeld (incl. horeca) en op sociale media (publieke ruimte & nachtleven) uit te rollen, willen we als stad duidelijk maken dat we *actief dagelijkse seksisme, racisme of geweld afkeuren*. Via deze campagne proberen we bewustwording te creëren bij de Kortrijkzananen om samen met de stad de strijd tegen straatintimidatie aan te gaan.

We *ondersteunen* andere initiatieven om dit thema bespreekbaar en zichtbaar te maken in de publieke ruimte en werken hierbij zo wijkgericht mogelijk. We betrekken veldwerkers om naast bewustwording ook thema's als *herstelgericht werken* met daders en slachtoffers bekender te maken bij burgers en professionelen. Tot slot willen we jongeren de boodschap geven om tijdens het uitgaan *te zorgen voor elkaar*, een campagne over bewustwording van mogelijke gevaren tijdens het uitgaan.

Awareness creëren over het thema is iets wat we als stad niet alleen hoeven te doen. We werken hiervoor graag samen met reeds bestaande initiatieven. Zo laten we de sensibiliseringscampagne tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag voor jongeren vanuit het Agentschap Justitie en Handhaving ook zichtbaar worden in onze stad. Het campagne team van *WE ZIEN U* heeft overleg met onze medewerkers binnen fuifondersteuning en we bekijken hoe de WE ZIEN U-campagne in Kortrijk zichtbaar kunnen maken (tijdens fuiven & sociale media).

Portaalwebsite 'Over je grens'

Om de *drempel te verlagen*, ontwikkelde de stad een online portaal waar je straatintimidatie en discriminatie kan melden onder de noemer *'Over je grens'*. Deze site is gemaakt i.s.m. Politiezone Vlas. Via de site kunnen zowel slachtoffers (mikpunt), middenveldorganisaties en omstaanders makkelijker hun weg vinden in de strijd tegen straatintimidatie.

Deze website heeft verschillende doeleinden:

- Informeren over het thema straatintimidatie
 - 'Over je grens' is een portaalwebsite waar onze burgers zich kunnen *informer* over straatintimidatie en waar je terecht kan met al je vragen (zonder dat je effectief ook iets moet melden). Dit gaat over informeren van termen als sexting, zorgcentrum na seksueel geweld en online haatspraak, of inwoners laten weten waar ze terecht kunnen om veilig hun verhaal te vertellen.
- Informeren over procedures
 - We hebben op de portaalwebsite *extra oog* om mogelijke *slachtoffers* te informeren wat de stappen zijn die ondernomen worden tov de mogelijke dader. We merken dat burgers (jongeren) niet weten hoe procedures verlopen of welke straffen er tegenover grensoverschrijdend gedrag staan (incl. herstelgerichte straffen). Door helder te communiceren maken we mogelijke slachtoffers sterker om een melding te maken.
- Meldingsbereidheid verhogen
 - We *moedigen slachtoffers en omstaanders aan* om melding van straatintimidatie of grensoverschrijdend gedrag te maken. We maken onze portaalwebsite 'Over je grens' gebruiksvriendelijker en doen hiervoor beroep op gebruikers, PZ Vlas en werkveldorganisaties. De stad neemt initiatief om input van deze partners te verzamelen om zo slachtoffers nog beter te kunnen begeleiden om een melding te maken. De meldingen zijn ook voor ons, als lokaal bestuur, van belang om het probleem *beter in kaart* te brengen (dark number) en om daarbij *passende maatregelen* te kunnen nemen.

Een webpagina zoals Over je grens impliceert een verantwoordelijkheid bij de stad:

- De portaalsite 'Over je grens' houden we up to date met correcte en actuele informatie: Stad Kortrijk neemt *initiatief* om samen met PZ Vlas de *inhoud en gebruiksvriendelijkheid te bewaken*, en houdt daarmee rekening met input van organisaties, gebruikers en het veranderende werkveld (cfr. Opstart VMRI of zorgcentrum).
- De portaalsite bekend en toegankelijk maken voor alle gebruikers De portaalsite 'Over je grens' *promoten we gericht tijdens evenementen* van de stad. Door promocampagnes (sociale media, affiches, QR-code) willen we de website meer kenbaar 12 maken tijdens evenementen zoals: Student Welcome Kortrijk, Sinksenfeesten of Dag van de Jeugdbeweging (focus op jongeren en studenten).
- De portaalsite verder uit te breiden met relevante *informatie ifv mogelijke slachtoffers*: We willen slachtoffers van seksueel geweld beter beschermen en begeleiden door de werking van het Zorgcentrum na Seksueel Geweld beter kenbaar te maken bij de burgers en (wijkgerichte/outreaching) professionelen. Stad Kortrijk neemt initiatief en onderzoekt op welke manier we deze bekendmaking het best organiseren in overleg met het ZSG (Roeselare). Daarnaast bekijken we hoe we slachtofferorganisaties op de website onder de aandacht kunnen brengen.

Jongeren & netwerk sensibiliseren en informeren

Zoals eerder beschreven moeten we straatintimidatie op verschillende fronten aanpakken omdat dit een *collectief verhaal* is. Door jongeren te benaderen met oog voor hen netwerk, proberen we zo op verschillende levensdomeinen het thema bespreek te maken.

- Via scholen
 - We verkennen met *scholen* de mogelijkheden om *straatintimidatie bespreekbaar te maken op scholen*. Via deze weg proberen we het bewustzijn ervan bij jongeren te vergroten. De methodiek wordt ontwikkeld in samenspraak met scholen en indien mogelijk met de jongeren zelf.
- Via ouders
 - We verkennen mogelijke samenwerkingen met het *Huis van het kind, scholen en de brugfiguren in het secundair onderwijs*. Ook *binnen het gezin* kunnen gesprekken ontstaan om de bewustwording van straatintimidatie mee te geven. Door straatintimidatie bespreekbaar te maken binnen het gezin of vriendenkring stimuleren we *een bewuste en veiligere samenleving*. Als stad willen we inwoners (ouders) *tools aanreiken* door o.a. infosessies te organiseren over straatintimidatie en hoe hierover in gesprek te gaan.
- Via het jeugdwerk
 - We onderzoeken mogelijkheden om samen te werken met jongerenorganisaties om deze thematiek bespreekbaar te maken binnen de verschillende werkingen.

4.3. Omstaandertrainingen organiseren

Naast samenwerken en sensibiliseren moeten we als stad ook de juiste handvaten geven aan de kortrijkzananen want reageren kan je leren. We leren omstaanders vaardigheden aan om in te grijpen als getuige van straatintimidatie. In een omstaandertraining krijgen deelnemers tips en strategieën mee om gepast te leren reageren op verschillende vormen van straatintimidatie of grensoverschrijdend gedrag. We geloven in het omstaandersprincipe om zo alle burgers mee te krijgen om straatintimidatie een halt toe te roepen in onze stad.

Omstaanderstrainingen organiseren op maat

We zetten in op verschillende doelgroepen en evalueren de trainingen op maat:

- Omstaanderstraining voor medewerkers en vrijwilligers bij stad Kortrijk
 - Het stadsbestuur draagt de verantwoordelijkheid om zijn interne werking en zijn externe dienstverlening zoveel mogelijk af te stemmen op de noden en verwachtingen van onze samenleving en neemt de voorbeeldrol op. Daarom voorzien we omstaanderstrainingen voor medewerkers en vrijwilligers binnen de stad. We leggen de focus eerst op onze medewerkers en vrijwilligers die werkzaam zijn in onze publieke ruimten en/of een outreachende werking hebben (o.a. stadswachten). We verkennen de mogelijkheden om het train de trainer principe toe te passen bij deze vorming.
- Omstaanderstraining voor studenten(leven)
 - Kortrijk Studentenstad organiseert omstaanderstrainingen voor *studentenclubs*, *studenten en uitbaters van studentencafé's*. De vormingen zijn aangepast aan de leefwereld van de studenten (cfr. Spiking). Kortrijk studentenstad werkt hiervoor samen met o.a. de stuvo's van de hogescholen en universiteiten in onze stad.
- Omstaanderstraining in opleiding van fuifbuddies
 - Fuiven die door jeugdverenigingen of in Kortrijkse infrastructuur georganiseerd worden, moeten verplicht *Safe Party Zone* toepassen. Safe Party Zone (SPZ) is een pakket dat veilig en aangenaam fuiven mogelijk maakt door gekende amokmakers en drugsdelinquenten de toegang tot fuiven te ontzeggen. Binnen het SPZ concept, moeten de actieve leden van de organisatie een *opleiding fuifbuddie* volgen. Met deze opleiding ondersteunen we (kandidaat)organisatoren met allerlei handige tools, tips & tricks bij het opzetten van een evenement. De stad (jeugdcentrum Transit) staat in voor de organisatie van de opleiding en werkt hiervoor samen met externe experts. Binnen deze opleiding komt ook het *omstaandersprincipe* aan bod. Zo maken we organisatoren bewust en leren we hun hoe je omgaat met intimidatie of grensoverschrijdend gedrag op je evenement.
- Omstaanderstraining voor specifieke doelgroepen
 - We onderzoeken of we de trainingen kunnen aanbieden op vraag van *specifieke sectoren of organisaties* (bijvoorbeeld: sportclubs, (jeugd)verenigingen, regenboogcafé, scholen, taxibedrijven,...).
- Omstaanderstraining voor burgers
 - Stad Kortrijk experimenteert met het aanbieden van gratis omstaanderstrainingen. Door te focussen op bovenstaande doelgroepen en ook vormingen aan te bieden voor jongeren en mensen die niet aangesloten zijn bij een bepaalde sector of vereniging proberen we het omstaandersprincipe als een olievlek de stad te laten overnemen. Het aanspreekpunt haatmisdrijven van PZ Vlas is ook steeds aanwezig tijdens de *omstaanderstraining voor burgers* om mogelijke vragen te capteren.
 -

4.4. Onderzoeken en experimenteren met safe(r) spaces

Safe spaces zijn ruimtes waar de veiligheid van minderheidsgroepen gegarandeerd is. Hoe een safe space er uit ziet is zeer afhankelijk van de noden van ieder uniek persoon. Vandaar spreken we hier bewust over Safer Spaces. Hiermee erkennen we dat we geen 100% veiligheid kunnen garanderen voor iedereen, maar dat een safe space het streefdoel is.

Stimuleren van safe(r) spaces

Het ontwikkelen en stimuleren van Safer Spaces impliceert dat we eerst een duidelijke definitie nodig hebben van een Safer Space. Er bestaan reeds voorbeelden van safer-spaces zoals het Regenboogcafé, Vrouwen van Kortrijk (Avansa) of Het collectief Qace / Qace Talk (schouwburg). We onderzoeken waarom deze praktijken erin slagen om safer spaces te garanderen voor hen deelnemers en vertrekken vanuit die ervaringen om een definitie te ontwikkelen.

Op basis van dit onderzoek, *experimenteren* we met *safer-spaces* tijdens evenementen en binnen onze stad. We gaan op zoek naar concrete ondersteuningsmogelijkheden en proberen op deze manier (interne en externe) diensten en organisaties die safer spaces verder willen verkennen.

Ontwikkelen van een fysiek meldpunt

Wat als mikpunten of slachtoffers van grensoverschrijdend nood hebben aan meer ondersteuning tijdens acute situaties? Deze ondersteuning kan geboden worden in de vorm van een fysiek meldpunt. We onderzoeken in samenwerking met Team Evenementen van de stad de nood en mogelijkheden om *fysieke meldpunten* te organiseren tijdens grotere evenementen in onze stad zoals Sinksen 24/25, zodat slachtoffers *sneller* hun verhaal kunnen doen. (cfr. Kamping Kitsch club, Gentse feesten) en onderzoeken welke rol het Rode Kruis hierin kan betekenen.

4.5. Participatietraject: Betrekken van jongeren, burgers, ervaringsdeskundigen, experts en het maatschappelijk middenveld

Het werd al meerdere keren aangehaald in dit actieplan, maar de strijd tegen straatintimidatie staat of valt met de samenwerking tussen alle stakeholders (stad, politie, middenveld, burgers, etc.). Kortrijk heeft een sterke reputatie op het vlak van *inspraak en participatie waardoor er een ideaal speelveld* wordt gecreëerd om op een participatieve manier aan de slag te gaan met dit plan. Onder de vlag van Kortrijk Spreekt werden reeds heel wat innoverende projecten op poten gezet waarmee we pionier waren in Vlaanderen: Budget Games bij jong en oud, Kortrijk op toer, stadsdebatten, digitaal referendum, ... Het betrekken van burgers werd doorgetrokken bij alle diensten. We vinden het dus van belang om ook voor het actieplan straatintimidatie heel wat mensen te betrekken met specifieke aandacht voor *jongeren en studenten*.

Jongeren betrekken via 'Jong Kortrijk Spreekt'

Onder de vlag *Jong Kortrijk Spreekt* betrekken we heel wat kinderen en jongeren bij de beleidsplannen van de stad. In samenwerking met Kortrijkse onderwijsinstellingen willen we in 2024 jongeren en studenten *bevragen* over hun ervaringen met *straatintimidatie*. Waar relevant gaan we die inzichten ook verdiepen met *focusgroepen*.

We maken daarbij een onderscheid tussen jongeren (15 tot 18-jarigen) en studenten (+18 jaar). We hebben daarbij specifieke aandacht voor jongeren uit de *deelgemeenten* die zich regelmatig naar de binnenstad verplaatsen om uit te gaan. (Bv. mobiliteitskwesties zoals fietsbeleving tijdens het nachtleven, nood aan andere, veilige transportalternatieven...)

In de bevraging peilen we o.m. naar wat zij als straatintimidatie ervaren, of ze op de hoogte zijn waar en hoe je straatintimidatie kan melden en welke noden en prioriteiten zij opmerken. Deze input vertalen we in de verdere uitrol van dit actieplan.

Betrekken van diverse groepen en sectoren

Onze kijk op de aanpak van straatintimidatie zal verder rijpen. Eens temeer omdat straatintimidatie een hot topic is en er door tal van organisaties en burgers *nieuwe mogelijkheden en oplossingen* gezocht en aangeboden worden (bv. digitale meldingsknop bij fuiven). Als stad bekijken we deze mogelijkheden en toetsen we via de *werkgroep straatintimidatie* steeds af met het werkveld en andere spelers wat haalbaar en efficiënt is.

Daarnaast blijven we ons voeden wat er in het werkveld aan het bewegen is. Zo beluisteren we in de toekomst het VIVES-onderzoek *'burgerparticipatie in veiligheid'* en gaan we verder in gesprek met specifieke doelgroepen (o.a. Oranjehuis, Vrijwilligers Regenboogcafé, Stuvo's, scholen, Ajko, A'kzie,...) en bekijken we o.a. met PZ Vlas of we verder aan de slag kunnen met *signalen van slachtoffers* (waar hebben slachtoffers nood aan).

De *horeca* betrekken we ifv bewustwordingscampagne (4.2.1). We gaan ook daar aan de slag met de input van goeie *praktijkvoorbeelden bij de horecazaken zelf* (campagne: Ask for Angela; safe spaces) en bekijken we het aanbod van Horeca Vlaanderen. Ook *burgerinitiatieven* informeren we over het actieplan. Door deze wisselwerking met het middenveld en de Kortrijkzanen, evalueren we ons actieplan steeds en werken we dit bij waar nodig.